

Verkiezingsprogramma 2019-2023

CDA Hoogheemraadschap van Schieland
en de Krimpenerwaard

Om ons klimaat kun je niet heen!

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Veilig water	6
3. Schoon water	7
4. Voldoende water	8
5. Betaalbaarheid en organisatie	9
6. Duurzaamheid	10

1. Inleiding

Het waterschap is in Nederland de oudste vorm van een bestuur. De noodzaak van samenwerking in de strijd tegen het water stond eeuwenlang voorop en is door de veranderende klimatologische omstandigheden actueel en urgent. Wonen, natuur, landbouw, industrie en recreatie komen dicht bij elkaar en het veranderende klimaat eist meer ruimte voor water. Deze actuele en urgente uitdagingen vragen meer dan ooit om samenwerking in de 'waterketen' tussen inwoners, maatschappelijke instellingen, gemeenten, provincie en de nationale overheid. Goed waterbeheer door het waterschap hierin is cruciaal. Het CDA wil zich meer dan ooit inzetten voor de belangrijke taak van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK).

Voor onze komende generaties neemt het CDA verantwoordelijkheid voor het bereiken en behouden van een goede balans in het waterbeheer en formuleert hiervoor vier beloftes.

Kernwaarde en onze vier beloftes

Rentmeesterschap is uitgangspunt voor het handelen van het CDA in het Bestuur van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Vanuit een besef van verbondenheid tussen en verantwoordelijkheid voor komende generaties weet het CDA zich geroepen tot zorg voor de aan de ons toevertrouwde natuur en cultuur.

1. Het CDA begint vandaag met de uitdagingen vanuit de klimaatverandering

Het CDA wil dat het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard samen met gemeenten het voortouw neemt om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Vanuit het beginsel van rentmeesterschap staat de fractie er voor om de grondstoffen die we uit de bodem halen en die nu verloren gaan terugwinnen en het gebruik daarvan verminderen. Ook dat het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard op korte termijn energieneutraal moet zijn.

2. Het CDA wil zorgvuldig omgaan met waterschapsgelden want door de directe belastinginning heeft het waterschap een unieke positie

Het CDA staat voor betaalbaarheid van waterschapstaken en lage lasten voor de burgers (de ingezetenen). Er moet een verantwoorde balans zijn tussen betaalbaarheid en duurzaam beheer. Belangrijk is ook het besef dat investeren een economische potentie in het gebied realiseert en hierin een belangrijke overweging is.

3. Het CDA wil dat het samenwerken tussen de samenleving, natuur en milieu, landbouw, bedrijfsleven, stad, recreëren en wonen wordt versterkt

Het CDA wil dat het waterschap zich meer duidelijk en zichtbaar in de samenleving opstelt. Samenwerking met relevante partners is daarom cruciaal waarbij de focus gericht moet zijn op de lange termijn. Onconventionele en innovatieve vormen van samenwerking zijn hierbij te overwegen. Waterschappen zetten uit solidariteit hun expertise van het waterbeheer internationaal in door het uitwisselen van kennis en het bieden van concrete noodhulp in geval van rampen.

4. Het CDA wil dat de bestuursstijl van het waterschap open, adaptief en naar buiten gericht is

Het CDA wil dat het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard samen met haar omgeving en partners haar taak oppakt. Dan alleen komen de karakteristieken van het gebied en de hierop afgestemde ontwikkelingen en maatregelen samen. Waar burgers zelf taken zelf oppakken en participeren wil het CDA dit stimuleren.

Waterschap is essentieel voor de samenleving

Het waterschap is geen geïsoleerd bestuurlijk orgaan dat zich alleen richt op haar kerntaken, zoals veiligheid, voldoende en schoon water en wat streeft naar permanente verduurzaming bij de uitoefening van deze kerntaken. Het waterschap geeft de kaders aan voor deze kerntaken. De realisatie en de inrichting daarvan kan daarom alleen maar in samenspraak met de inwoners van het waterschap, de gemeenten, de recreanten, de agrariërs en het bedrijfsleven. Het CDA wil een waterschap dat ruimte geeft aan de deskundigheid en betrokkenheid van inwoners en dat gebruik maakt van de innovatieve kennis van bedrijven en instellingen. Samenwerking en afstemming met gemeenten, provincies, bedrijfsleven en burgers is absoluut noodzakelijk om maatregelen inzichtelijk en uitvoerbaar te maken.

Water over de grens

Nederland heeft als benedenstrooms gelegen land groot belang bij een aanpak van waterproblemen op het niveau van grensoverschrijdende stroomgebieden. Het CDA vindt daarom dat regionaal waterbeheer nadrukkelijk om grensoverschrijdende afstemming vraagt en samenwerking noodzakelijk is. Toenemende perioden van droogte en watertekorten vragen om nieuwe oplossingen en een gebiedsgerichte aanpak op stroomgebiedsniveau, waarbij de grens geen belemmerende factor mag zijn.

Waterschap als werkgever

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard deelt kennis en expertise met andere landen om het waterbeheer op orde te krijgen. Het waterschap wordt hierin financieel ondersteund door de Rijksoverheid en leert hier ook zelf van door o.a. het vergroten van de eigen innovatiekracht. Het CDA wil deze ontwikkeling stimuleren en ondersteunen. Voor medewerkers is het een kans om in een andere context nieuwe ideeën en ervaringen op te doen en waar het eigen waterschap in de uitoefening van haar opgedragen taken van profiteert.

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Ons waterschap kent haar eigen problematiek zoals klimaatadaptatie, waterbeheer in de stad, bodemdaling, glastuinbouw, waterkeringen en de omgevingswet. Het CDA wil ruimte geven aan de deskundigheid en betrokkenheid van inwoners en gebruik maken van de innovatieve kennis en kracht van bedrijven en instellingen

Het CDA heeft zich, samen met het College, de Verenigde Vergadering en ambtelijke organisatie in de afgelopen periode onder andere ingezet voor het bereiken van onderstaande resultaten en zal – bij doorloop hiervan in de periode 2019 – 2023- naar vermogen dit verder doen

- verdergaande samenwerking met de andere overheden, bedrijven, organisaties en belanghebbenden
- begeleiding van grote projecten, zoals de totstandkoming van de A16, de verbreding van de A20 om een robuust watersysteem te waarborgen
- belastingstijging zoveel mogelijk voorkomen
- innoverende projecten zoals AquaReus stimuleren
- duurzame oplossingen ondersteunen
- (meer maatwerk) baggeren in de stad en in het landelijk gebied, het watersysteem moet op orde blijven en waar nodig zal HHSK eigenaren ondersteunen bij het baggeren
- dijkversterkingsprojecten
- grondwaterproblematiek, bv in de stad, kan groot zijn. HHSK wil samen met de gemeente en eigenaren de problematiek onder ogen zien en pilots ondersteunen die deze problematiek kunnen beheersen.

- participatie met de andere overheden en belanghebbenden

2. Veilig water

Het waterschap werkt ook aan veiligheid. Het voorkomen of beperken van de gevolgen van overstromingen en wateroverlast hoort bij de taken van het waterschap. Het CDA vindt dat de komende jaren er een balans moet zijn tussen *'de kosten van het voorkomen van overstromingen'* en *'het opvangen van de gevolgen ervan'*. Investeren in dijkverzwaringen alleen daarom is niet passend en er zal gestreefd moeten worden naar een meer natuurlijke inrichting van het landschap waarin water kan worden vastgehouden of zonder grote gevolgen gebieden kunnen overlopen. Het CDA staat daarom voor een watersysteem dat de gevolgen van klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling aan kan. Het *Deltaprogramma* (bevat maatregelen voor de waterveiligheid op de korte en lange termijn) is hierbij uitgangspunt.

Bij de uitvoering van het *Oevers- en kadenprogramma* van het HHSK wil het CDA de *Kaderrichtlijn Water* (KRW) en het recreatief medegebruik ten volle benutten met als voorwaarde dat iedere betrokken partij haar eigen financiële verantwoordelijkheid hierin neemt.

Versterking van onze dijken is de hoogste prioriteit in het kader van waterveiligheid. Het CDA wil de bewoners optimaal betrekken bij de inrichting van het gebied. De waterveiligheid is voor ons allemaal van groot belang!

Dit betekent concreet dat het CDA wil dat

- het HHSK actief werkt aan het waterbewustzijn van de ingelanden
- bij de uitvoering van het *Oevers-en kadenprogramma* van het HHSK de KRW en recreatief medegebruik worden benut
- de watersystemen kosteneffectief, robuust, klimaatbestendig en ecologisch verantwoord worden ingericht
- bij het ontwikkelen en uitvoeren van plannen voor waterbergingen zoveel mogelijk goede landbouwgrond wordt ontzien
- maximaal wordt ingezet op innovatieve technieken bij dijkversterking
- door de zeespiegelstijging het aanpassen van de hoogte en sterkte van de primaire waterkeringen de hoogste prioriteit heeft
- de capaciteit van de waterbergingen moeten worden aangepast
- dijken van rivieren, kanalen en waterpartijen in stedelijk gebied verder zullen moeten worden verzaaid en de watergangen op diepte worden gehouden door bijvoorbeeld het baggeren
- calamiteitenprogramma's en -scenario's voor waterveiligheid, wateroverlast en droogte door de verschillende overheden up-to-date worden gehouden en regelmatig beoefend worden

3. Schoon water

Het CDA wil een gezond leefmilieu en zet zich daarom in voor een verdere verbetering van de waterkwaliteit, met de nadruk op preventie. Het waterschap zorgt voor een goede waterkwaliteit en zuivert dagelijks het afvalwater van huishoudens en bedrijven in het beheergebied.

Uitdaging voor de komende jaren is het versterken van de samenwerking in de waterketen en het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater. Waarbij de hoeveelheid slib wordt verminderd. Daartoe werkt HHSK samen met anderen aan innovatieve technieken. Duurzaamheid en doelmatigheid gaan hierbij hand in hand. 'Nieuwe' verontreinigingen, zoals medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën staan de komende jaren hoog op de agenda van het CDA. Voorkomen moet worden dat deze stoffen via het afvalwater in het oppervlaktewater terecht komen. Er wordt daarom ook in Europees verband samengewerkt omdat verontreinigingen in het water geen grenzen kennen. De verkenning van het HHSK om de mogelijkheden om met nageschakelde technieken op de zuivering medicijnresten en andere ongewenste stoffen te verwijderen worden door het CDA gestimuleerd en ondersteund.

Dit betekent concreet dat het CDA staat voor

- samenwerken tussen HHSK en gemeenten aan een betere afstemming tussen de riolering- en zuiveringstaak
- het afkoppelen van schoonregenwater daar waar nog gemengde rioolstelsels liggen
- actief zoeken naar duurzame oplossingen voor afvalwater
- het ontwikkelen van een bronaanpak om medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën uit het oppervlaktewater te houden
- het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater
- samen met de sector glastuinbouw werken aan het verminderen van de emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater
- het stimuleren in stedelijk gebied van de terreinbeheerders en bewoners om chemievrij onkruidbeheer toe te passen

4. Voldoende water

Het CDA zet zich in voor een zorgvuldig gebruik van water door iedereen. Maatregelen om water 'vast te houden' zijn nodig. Ook het stimuleren van innovaties van watertoediening en hergebruik van water om verspilling tegen te gaan. Ook het benutten van wateropslag in de bodem en meer ruimte voor water -om zo ook in het kader van klimaatadaptatie meer ruimte te hebben voor opvang bij heftige buien- moet worden gestimuleerd.

Het HHSK moet zich inzetten voor een goed en robuust waterbeheer om bij dreigende wateroverlast zowel in het landelijk als stedelijk gebied snel water af te voeren. Ook zal er meer ruimte nodig zijn voor waterberging in zowel stedelijk gebied als het buitengebied. Meer groen (zoals groene daken en minder tegels in de tuin) en vasthouden van water leidt ook tot verkoeling en kan hittestress tegengaan.

Het CDA vindt dat het recreatief medegebruik moet worden benut en gestimuleerd. Dit wordt in overleg met belangenverenigingen (zoals sportvissers en recreatievaart) vastgelegd en uitgevoerd, zodat iedereen kan genieten van onze watergangen en -plassen.

Waar mogelijk werkt het HHSK mee aan het op peil houden van de drinkwatervoorziening en het beschermen van de drinkwatervoorraad in de ondergrond. Slim samen werken met Rijkswaterstaat is noodzakelijk. De problemen als gevolg van bodemdaling nemen toe. Het CDA vindt daarom dat de noodzakelijke maatregelen voor het peilbeheer als gevolg hiervan tegen vergoeding van de kosten (in overleg met en door het HHSK) worden uitgevoerd. De eeuwenlange bodemdaling door veenoxidatie (wat wordt versneld door drooglegging) vindt het CDA een algemeen maatschappelijk probleem dat gezamenlijk met lokale overheden en de Rijksoverheid moet worden opgelost.

Exoten

Als gevolg van import en gebruik in particuliere vijvers verstoren exoten steeds meer het ecosysteem in het oppervlaktewater. De water aan- en afvoer wordt belemmerd en het recreatief gebruik van het oppervlaktewater wordt hierdoor verstoord. Vroegtijdige signalering en aanpak is nodig om gevolgschade te voorkomen en kosten te beperken.

Industrie

Verschillende bedrijfstakken maken gebruik van oppervlaktewater voor hun productieproces. Voldoende en schoon water is hierbij een randvoorwaarde. De kwaliteit van het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen kan door geavanceerde procesregelingen steeds beter worden beheerst en is steeds beter geschikt als industriewater.

Dit betekent concreet voor CDA dat

- bij de inrichting van stedelijk gebied aandacht dient te zijn voor tijdelijke opslag van water in de vorm van aanleg van waterpleinen maar ook verlaagde aanleg van de straat
- verdroging van natuurgebieden wordt tegengegaan door het meer vasthouden van water en slim omgaan met stuwen in het gebied
- hittestress wordt tegengegaan door meer ruimte voor water en groen in het stedelijk gebied
- het gebruik van groene daken en waterbergingen in woonomgevingen wordt gestimuleerd
- gezamenlijk met gemeenten, provincies en de Rijksoverheid de bodemdaling wordt aangepakt
- de gevolgschade door exoten wordt beperkt door het ontwikkelen van een preventieve aanpak, door te werken aan bewustwording van dit probleem bij het publiek en een verbod op import en handel van exoten o.a. via tuincentra wordt voorbereid
- minder bestrating van tuintjes (door voorlichting hierover) wordt gestimuleerd

5. Betaalbaarheid

Het CDA vindt dat vanuit haar kernwaarden en persoonlijke overtuiging van de fractieleden er verantwoord met uw (belasting) geld moet worden omgegaan. Dat betekent transparant zijn in wat we doen en uitgeven in het HHSK. Uitgangspunt is voor het CDA is dat als de inkomsten niet toereikend blijken te zijn om alle plannen te betalen, ambities moeten worden bijgesteld, getemporiseerd of soberder worden uitgevoerd om lastenverzwaring en tariefstijging te voorkomen. Door de veranderende klimatologische omstandigheden kan spanning op dit uitgangspunt ontstaan.

De CDA-fractie staat voor een doelmatig, rechtmatig en integer handelend bestuur en vindt dat dit ook geldt voor de gehele organisatie van het HHSK. Transparant zijn in de besluitvorming, verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen zijn daarbij leidende begrippen.

Rapport 'Waterschapsbelastingen: klaar voor de toekomst'

De Commissie Aanpassing Belastingstelsel heeft haar rapport '*Waterschapsbelastingen: klaar voor de toekomst*' gepresenteerd. De kern van dit voorstel is dat het hart van het huidige belastingstelsel met de watersysteemheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing behouden blijft. Het CDA staat achter de intentie om het belastingbeginsel dat de gebruiker en die partijen die de kosten veroorzaken betalen, beter toe te passen. Deze aanpassing kan ook leiden tot een betere ondersteuning om de urgente uitdagingen als klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie verder te brengen.

Dit betekent concreet dat het CDA wil dat

- bij investeringen het waterschap nieuwe waarden ontwikkeld worden door bijv. de rioolwaterzuiveringstaak te zien als bron voor grondstoffen en energie (circulaire economie). Discussies hierbij over een verdienmodel voor waterschappen worden op voorhand niet gemeden. Waar wet- en regelgeving dit beperken, zoekt het CDA de Rijksoverheid op om dit zo mogelijk aan te passen
- om investeringen te kunnen blijven doen is het een opdracht aan het HHSK dat er gestreefd wordt naar hogere efficiëntie en kostenbesparing
- lastenverzwaring en tariefstijging zoveel mogelijk worden beperkt, al is een discussie hierover niet te voeren zonder de vraag te beantwoorden 'hoe' de kerntaken door het waterschap moeten worden uitgevoerd in perspectief van de veranderende klimatologische omstandigheden
- solidariteit hoog in het vaandel staat, maar dat dat niet betekent dat de 'kostenveroorzaker' niet zelf betaalt voor de zuiveringsheffing en de 'vervuiler' voor de verontreinigingsheffing
- het kwijtscheldingsbeleid zorgvuldig wordt toegepast
- gestreefd wordt naar koppeling met andere projecten in de openbare ruimte (het zogenaamde 'werk met werk' maken) wat zorgt voor kostenreductie en toename van de kwaliteit van de leefomgeving
- het voorziene tekort aan technisch personeel door het HHSK wordt tegengegaan door actief in te zetten op het aanbieden van stageplaatsen, uitwisselprogramma's en traineeships

6. Duurzaamheid

Het CDA staat voor een duurzaam waterbeheer. Het HHSK zet zich actief in voor het behoud van grondstoffen en schoon water in een gezonde natuur met voldoende biodiversiteit. Het CDA zet door onderzoek en de toepassing van nieuwe technieken in op de terugwinning van grondstoffen. Bij de huidige wijze van zuiveren gaan belangrijke grondstoffen verloren. Stoffen kunnen worden teruggewonnen en hergebruikt als grondstof. Inmiddels is de wetgeving zodanig aangepast dat het onder voorwaarden ook mogelijk is om bepaalde teruggewonnen stoffen te hergebruiken.

De waterschappen leveren een belangrijke innovatieve bijdrage aan de energietransitie. Al meer dan 40 jaar gebruiken waterschappen zuiverings-slib voor het opwekken van energie door vergisting. Met deze ruime ervaring zijn verschillende zuiveringen uitgebouwd tot energiefabrieken. Vaak in combinatie met het terugwinnen van grondstoffen. Ook uitstromend water en verval bij stuwen zijn mogelijkheden om energie op te wekken.

Het CDA zet in op gezuiverd en schoon water in het HHSK wat vooral gebruikt kan voor de bereiding van drinkwater en ook voor gebruik door agrarische bedrijven, industrie en recreatie. Door samenwerking met andere overheden, onderwijsinstellingen, onderzoekscentra, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven worden problemen gezamenlijk opgelost. Vanuit het *'Deltaplan Waterkwaliteit en zoetwater'* worden vanuit de centrale overheid verschillende doelen nagestreefd, waarbij ook het HHSK een belangrijke betrokkenheid heeft.

Uit onderzoek bij zorginstellingen, rioolwaterzuiveringen van het oppervlaktewater blijkt dat er resten van geneesmiddelen en andere natuurvreemde stoffen in het watermilieu terecht komen die niet (kunnen) worden verwijderd of afgebroken. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft aangegeven dat het watermilieu hierdoor wordt beïnvloed of zelfs wordt verstoord. Hoewel het effect op lange termijn nog moeilijk is te voorspellen, vindt het CDA dat gezamenlijk met betrokken partijen (producenten, verstrekkers, gemeenten en waterschappen) moet worden gewerkt aan oplossingen. Naast de aanpak aan de bron is het toevoegen van een aanvullende zuiveringstrap bij de rioolwaterzuiveringen te overwegen. Door de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is een *'landelijke hotspotanalyse geneesmiddelen RWZI's'* uitgebracht. De resultaten van deze analyse vormen een basis voor het gesprek over de verwijdering van medicijnresten op RWZI's binnen het HHSK.

Dit betekent concreet voor het CDA dat

- maatregelen om met het klimaat om te gaan de centrale duurzaamheidsopgave is
- naast de stichting STOWA investeren in samenwerking met kenniscentra zoals de Technische Universiteit Delft, Universiteit en Research Wageningen en Wetsus Academie (Leeuwarden) omdat fundamenteel en toegepast onderzoek belangrijke pijlers zijn voor de innovatie op watergebied voor de toekomst
- 'hinderende wet- en regelgeving' voor de legalisering van teruggewonnen producten moet worden teruggedrongen
- het voor de afzet van grotere hoeveelheden teruggewonnen producten afkomstig van meerdere Waterschappen het de voorkeur verdient om samen te werken in een professionele afzet en kwaliteitsbewaking van het betreffende product, en dat voor de afzet van de producten een erkend kwaliteitssysteem en keurmerk zal moeten worden opgezet
- naast energiebesparing op alle waterschapswerken de opwekking en levering van duurzame energie wordt geoptimaliseerd en geïntensiveerd
- het HHSK maatschappelijk verantwoord ondernemt is voor het CDA vanzelfsprekend